Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars prima - Cod. Aug. perg. 22

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LXXIX

urn:nbn:de:bsz:31-41594

Visual Library

qd ipse no ht / et glam sua no dei qrit. E cont
vo maxima virtus e hulitas. que se mchl reputat
et soli dei glam qrit / ei q3 soli placere appetit. Hec
e i causa madicia dei no oplea m9 q2 no humiles
s3 supbi et abiecti sum9 / psumetes de iusticia et
virib9 nris / ut ad ea oplenda neqq3 humiliari possim9.
Vel h9 ipediuit iudeos a fide xpi i pte. q2 soli ad
tendebat et ad huc intendut ad glam et exaltacoz
qualem dabit eis p messyas. Videbat aut xpum
paupem et abiectu. et ido no recepit eu. no ad
tendetes spualis ppliaz que d eius paupte i ab
iectione loquit. gla aut et exaltacio q p xpm dabit
pmittit illa e gla celestis qua no itelligebant.
et ido glam que a solo deo e / no qrebat. Ppter
hoc in ifideli p maserut. Ipe solus pt xpo pau
peri et abiecto credere qui no ppam s3 dei glam
qrit. Vbi de vicio vane i humane glie sic dicit
beda. Hoc aut viciu meli9 cauei no pt q ut ad
osciais nras redeam9 nosq3 ee puluem osidem9.
et si quid boni nob i ee dephendam9 no nobis s3
deo ascibam9. h3 beda. Vbi et qd9. Vana gloiam
fugiam9 oio studio. Et glie ea supabim9 cus si
ad alia respexerim9 glam q ex celis e / a q eice
nos hec cogit. Que igr nob spes erit salutis / cu
iussi ee exteri ab hys que hic sut. exteri a celis
sim9 et eoz que illic sut. Sed hac isensibilitate
deteri9 fiet vniqz / cu sm vnaqq3 die / eu q iudicij /
ea que regni audietes. eos qui sb noe i sodomis
erat mutem expicam rez exprates oia disce.
Et minuz ppt h9 oia illa scpta sut. ut si qs futis
dcredit ab hys que fca st maifesta i de futis de
mostcone accipiat. hec igr itelligetes i ptita
i futa parum salte respirem9 a difficili hac ser
uitute et aliqz aie faciam9 vacacoem / ut i ptib9
et futis pociam bonis. hec crisostom9. Oro

Domine ihu xpe sana me languidu / loqo a
pstore mali vexatu / et palyticu diutino
tepore boi qmatu. Da m ut surga recedendo a pcco
ac tolla qbatu portado on9 pnie p eo / et abule
psiciedo i bonu i de bono i meli9 / et eudo d virtute
i virtute. Dan9 q fcis tuo bnficio / studea a pccis
abstine decetero / ne deteri9 ad m qtigat ul h ul
i futo. Da i m bone ihu vt te humilem sequens

huana et terena glam oteptna / ac laudari et me
sup alios efferre no capia / s3 cu soli9 glam qraz
et tibi soli place appeta. Amen. De arbore i fruc-
tuosa et mliere i curuata lxxxv c.

Relictis illis i credulibus sua iterum
abyt ihus i galylea. Cuq3 ibi ma
neret et doceret. adeurut eo pre quida iudei nu
ciantes xpo q pylatus qsda de galileis. s. xpo
vnos du sacrificarent / i actu i sacrifcijs occupati es
sent interfecit / et sanguine eoz cu sacrificijs suis mi
scuit. q2 morte cu sacrifcijs qiucte sanguis i sfecto
ru cu sanguine sacrificioz mixtus fuit. Secudu cy
rillu isti erat seqces doctrin iude galylee. cui9
mecione lucas i actib9 aploz facit. q dicebat / q
illicitu erat iudeis cognoscere aliquem dnm pt deu.
et mlti osenserut ei itm q phibebat oblacones
statutas a pplo fieri p salute rom impy. de quo
pylatus idignatus venit sup eos sacrificantes sm ritu
sui. et int ipas victimas qs ritu legis se offre
putabat / eos occidit. ita q sanguis offerencium / obla
tis victimis misceret. In orte sut inimicie int
ipm et herodem. q2 galilei d herodis ptate erant.
Et quia de vulgo aliqui illa occasione subitam
et horrenda horribilib9 penis ipoz occisoz iputa
bant credetes iustissime eos talia passos esse.
narrauint h9 saluatori volentes pape qd ei sup
hoc videret. Ihs aut no negauit / s3 pnt eos pccatores
fuisse i ppt h9 pyisse. no tn asserit talia eos pas
sos ee taqz peiores no pccatib9. q2 talis mors n
e argumetu sufficies q qtu9 peccassent ceteris omib9.
quia frequenter deus pccat inmu9 qtinua punit i psenti vi
ta et qtinuoa ps vita puitz differt qtinu9 puniendu.
Mystice pylatus signat dyabolu spaciis et
inde pann. sanguis exprimit pctm et sacrificia bonas
acciones. galylei qui interpretant tnsmigrates sig
ficant h9 mudi viatores. mors q istoz corpal sig
ficat spualem morte eoz qui no pure offerut sac
ficia. Pylat9 q3 sanguine galyleoz cu sacrifcijs eoz
misc3. qn dyabolus / pcces / elemosinas ieiunia cetera
q3 bona opa fidelium. ul mortifica carnis i sacrificijs
delectacone / ul odij meditacoe ul iuidie furore / ul
huane laudis abiecone / ul simili intecoe / ul alia
qlib3 nephanda peste cmadant / ut qtinus olatu

dno videant michi tamen prosunt offendentibus sed potius
medium fiant in patriam. De iudea ei qui mente sacri
ca posita proditione dominici sanguinis cogitabat
scriptum est et oratio eius fiat in peccatum. Et ait dominus eis
qui de hoc murmurabant iudeos non minus illis galy
leis scelestos et si de peccatis penituerint simile in cor
pore et anima perituros. Sola enim penitentia liberat a peri
culo que est secunda tabula post naufragium. Illi quidem
galilei non solum quia peccatores fuerunt sed in terrorem
aliorum puniti sunt quia frequenter movent homines ad penitentiam
ex morte aliorum horrenda et repentina. Unde crisostomus In
hoc autem ostendit quod illos permisit talia pati ut viven
tes aliis periculis territi fierent heredes regni. Quid
igitur dices ut melior ego fiam ille punitur. Non ideo sed
punitur quidem propter alia crimina. fit tamen ex hoc videntibus
salutis materia. Deinde ponit aliud exemplum de xviij
ierosolimitanis qui dum edificaret quandam turrem in syloa
subito cecidit super eos et oppressit. puniens sed instinctu
sue offensionis. quam ruinam aliqui imputabant errori
iniuriam peccatorum suorum. de quo similem sententiam dicit christus
sicut de primo exemplo supradicto. Unde beda. Illi in ierosolime
a ruina turris oppressi significant iudeos qui penitere no
luerunt cum membris suis esse perituros. Illa turris signifi
cat illum qui est turris fortitudinis que merito in syloa
que interpretatur missus significat eum qui missus a patre ve
nit in mundum qui omnes super quos cecidit conteret. Hec
beda. Super quo dixit eis similitudinem ficulnee fru
ctum non facientis et terram inutiliter occupantis quam dominus
vinee succidi voluit. quia tercio anno fructum in ea
querens non invenit. sed a cultore vinee circa eam fodere et
stercora mittere volente rogatus et ipso anno tercio propter spem
emendationis dimisit. concludens quod iudei similiter erant pro
dendi de vita presenti et puniendi nisi fructum penitentie et bo
norum operum facerent. In hac similitudine quanta sit dei
patientia quanta sit hominis negligentia manifestatur. Ficulnea
plantata in vinea est synagoga erecta in domo israel et
plebe iudaica. Tres anni visitationis sunt legis
edicta prophetarum contestationes et clausulas evangelii
gratie in quibus deus quesivit fructum bonorum operum a iudeis
et non invenit nisi in valde paucis qui quamvis michi compu
tabant respectu tante multitudinis. Et quamvis cultores
eius circa illam foderent ligone acute invectionis et ca
humiliando et terrore dirorum iudiciorum sibi imminendo.

ac stercora mitterent fetiditatem et abhominationem pec
catorum suorum ei ostendendo per que solet humilitas et
compunctio suscitari. et homines de peccatis suis penitere. parum
tamen cultores profecerunt et ideo iudei succidi meru
erunt. Vel in agro et vinea mundi diversimode alique
arbores et vites sunt homines et alie quidem fructuose
alie vero infructuose. huius vero cultores sunt plantatores et fos
sores. Sed et unicuique etiam anima est arbor vinea cuius et
ager illius qui illam excolere debet ut fructus faciat.
Sed heu in multis terram inutiliter occupantibus fructus non
invenitur et ideo timere habent penam quam eis dominus co
minatur. Unde gregorius. Tercio autem dominus ad ficulneam
venit quia naturam generis humani ante legem sub lege
sub gratia expectando admonendo visitando requisivit.
Sed tamen in tribus annis fructum se non invenisse conqueritur
quia quorundam pravorum mentes nec inspirata lex natura
lis corrigit nec precepta erudiunt nec incarnationis
eius miracula convertunt. Sed cum timore audiendum quod dicitur
Succide eam ut quid terram occupat. Unusquisque enim iuxta
modum suum si fructum bone operationis non exhibet velut
infructuosa arbor terram occupat. Hec gregorius. Cultores
vero sunt qui ficulnee presunt rectores quorum genere vel
sancti qui intercedunt orant pro eis quod extra eam sunt qui
interpellant dominum pro ficulnea dicentes Domine dimitte
illam et hoc anno id est in tempore isto sub gratia usque dum fodiam
circa illam excollendo et vicia reprehendendo. et mittam
stercora per fetorem peccatorum ad penitentiam suscitando. Cir
cumfodere est humilitatem penitentie in paupertatem docere. fossa namque
est humilis terra. stercus autem sordes sunt et memoria peccatorum
sed fructum dat. Quid enim stercore sordidius et tamen si bene
utaris quid fructuosius. Unde gregorius. Post stercore igitur ad
fructum revocatur arbor quia de consideratione peccati ad bona
se opera resuscitat. Vel fossio est pravorum recognitio
peccatorum et penitentia sua inopie sed fodiendo videbit abho
minationem peccatorum suorum et inde erubescat. Stercora
tio autem est fimi appositio id est mortis recordatio in qua
te ei hoc stercus efficit et putredo ipsa namque mortis
memoria a peccato preservat et in bono opere solliciter
et gratum faciat. Per arborem infructuosam moraliter
quelibet persona in ecclesia dei ad fructificandum plantata
significatur. et per tres annos in quibus non facit fructum
iuventus et etas media et senectus intelligitur propter
quod meruit per mortem de presenti vita succidi. Per

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

cultorem aut agelus custos hui9 hois accipit· qui
rogat ad huc in ſcdo vite dimittat / vt p ei9
diligenciā tā talem homiē ſe emedet ꝛ fructificet/
alioqn ſuccidat et i igne mittat ¶ Per ꝛ mozal
arbor ficu dicta religio / quā dns ei9 qui eā ſeruat
ſ· xpus hebat plantatā i vinea ſua · i· eccā · ſcilꝫ
p athoniū bndictū ꝛ auguſtinū · et venit querens
fructū · ſ· religionis et ſcītatis rl' pfectū i illa ſ· re
ligione · et nō inuenit niſi folia tm / et nichil de veri
tate religionis pter ſpēm ꝛ exteriore hītū · Dixit at
ad cultore vinee · ſ· ad cetū platoꝝ et doctorum /
quoꝝ officiū ē ſarmenta amputare / ſpinas euellē
et cetera hmōi facere · Ecce tres anni ſūt · ſ· tpus an
thonij bndci ꝛ auguſtini · ex quo venio qrēs fru
ctū · ſ· vtutū ꝛ opum · et nō inuenio illū · minus eī
ꝑpe viam ꝛ mūdū erat / et ideo fructus uſqꝫ ad
maturitate ꝛ fine ſeruare nō potuit · Sꝫ rcuca omī
religioſo timor incutit cū h' dr · Succide ḡ illa · i·
ſuccidēda cenſeaa · qꝛ ē i fructuoſa · Vt quid tram
occupat ꝛ tēpralibꝫ vtit / qꝛ locū que tenet opibꝫ
bonis non exercet · Vt eni dicit aug9 · ꝑdicit non
ē dign9 pane quo veſcit · Et vides platos · quia
plati debent ſe oppone pro ſubditis · dicūt ſalicz
orando p eis · Dne dimitte illā et hoc anno · ſ· ut
peniteat ꝛ fructificet · Sꝫ heu qꝛ gceſſo ſpacio pnīe /
mlā abutūt i ſupbia ſenoꝝ emedādo · Vſqꝫ dum
fodiam circa illa · ſci p increpacōem humiliādo ab amoē
terenoꝝ reuocando · qui eī fodit tram circū ꝛ foſ
ſam · i· humilitate facit · Et mittā ſtercora · ſ· maloꝝ
que faciūt abhōiacōem foditate ꝛ vilitatē ad memo
riā reducēdo · Sꝫ tn mlti qui n' ſic peccāt volunt
ſꝫ murmurāt contra illos q' eis pccoꝝ ſuoꝝ abhoia
cōem ad memoriā reducūt / ſiue i pdicacōe / ſiue i lec
cōne / ſiue increpacōe / ſiue i accuſacōe · et ideo time
dū ē eis / ne ſuccidant / qꝛ arbor q' nō facit fructū
bonū excidet' et i igne mittet' · Tres ꝛ amp'nt
ſignāt tria vota coīa oī religioi · ſup quibꝫ dns
qualibꝫ mente interrogabit cū exaccione mgna q'
mō fuīnt obſuata / ſꝫ timedū ē mltis / ne iſta vota
iudicat fructū / ul male obſuata · Cultor ꝛ hui9
vinee pt ee ipa racio q' debꝫ fode circa gſciaꝫ ſuaꝫ
i faciēdo fouea humilitatis / et ipaꝫ euacuādo ab oī
appetitu mūdi hui9 / et debꝫ mitte ſtercora circa illā

gſiderādo hui9 mūdi miſeriaꝫ · qꝛ oīa mūdana ſūt
ſplim nō ſūt n' ſtercora · et iſtoꝝ gſidracō et foſſio pre
dicta faciūt ficū gſcie religioſi fructificare · ¶ Et bn
p arbore ficu intelligit' religio · Pmo qꝛ ſic ficꝰ ſb vno
cortice mlta gñā gtinet i quadā dulcedīe · ita re
ligio ſub vno mō viuēdi et ſub vna regla mltos
ht hoīes gcordit' viuētes · Scdo qꝛ folia ficꝰ habēt
qn ſilitudiem man9 huane · ſic vba religioſoꝝ que
p folia ſignificāt' debēt opibꝫ adequari · ut qdqꝫ dicit
illud faciat · Tercio qꝛ thauri ferociſſimi dicit' ma
ſueſcē qn ficu alligāt' · ſic iuuenes i ſolētes ꝛ diſſo
luti maſueſcūt ꝛ opi iugo humilr' ſubiacēt qn reli
gione ingdiūt' ꝛ amoris ordis alligāt' · Sꝫ nō q'
i verenna dr' · Quid cū vides iermia · Ficꝰ bonas bo
nas valde · et ficꝰ malas malas valde · qꝛ qn̄do
religioſus ē bon9 / nō ē melior · et qn̄do ē malus
nō ē eo peyor · Vn aug9 · Simplr' fateor · ex quo dō
ſuīe cepi / qn ſicut difficile expti ſūt meliores q'
qui i monſtīis pfecit · ſic non ſūt expti peiores
q' qui i eis defecerūt · ¶ Docem ḡ h' ꝛ monem
ut nō ſim9 tales ſicut arbor i fructuoſa · et trā inalr'
nō occupem9 / ne ſi frcū bonoꝝ opū nō inuēti ſuccidam
ꝛ i igne mittam · qꝛ ut ait b' · arbori i fructuoſe duo
debent' · ſecuris ꝛ ignis · Pt at p tram ſtili ficu oc
cupatā eccīa ſignari · que nociua platoꝝ ꝛ ppoſitoꝝ
vmbra pmittit / ne lumē vitutis videat · ꝛ exeplis
eoꝝ ipedit' ne ſole dilcōis dei caleſcat · d' quibꝫ bene
dicit pt · Ve vob' ſcribe ꝛ phizei qui clauditis regnū
celoꝝ an hoies · Vn ab' · Inutilr' occupat q' locum
que tenꝫ bois opibꝫ nō exercet / qui ex9 pincias
i pedimētū pſtat ceteris · Sꝫ ut ait id9 · q' videt ſe
i ſufficientem ee ul' nō pficē i loco in quo miſtre et
alijs pdeſſe debꝫ tenet cedē · ne melioris loci occupꝫ
Vbi ꝛ aug9 · Nichil ē qd' ſic tiſiꝫ cogitare debeat ·
n' ut i ſe ipos oculos gūtat · i ſe diſcat / ſe diſcuciat
ſe q̄rat et ſe inueniat · et qd' diſplicet necet · qd' placet
aptꝫ et plantet · Cū ei ſe ho i ane inuenit melioꝝ
bonoꝝ / ut q' ē inuid' q' egētioꝝ bonoꝝ · Ecce quid
pdeſt plena bōis archa / ſi inanis ē gſcia · Bona
vis hre / et bonꝰ nō vis ee · Nō vides erubeſcere
te debere bōis tuis / ſi domꝰ tua plena ē bōis ꝛ
te malū ht · Qd ei eſt qd' velis malū hre · Dic
m' michi omnino · Nō vxore / nō filiū / n' ſeruū

no villa no ciuitam / pxtimo no aliqd / tu vis hre
mala vita · Rogo te pone vita tua ante te ·
Dia que mutaret oculi tuus / eleganta z pulch tibi
sunt cara · et tibi ipi vilis eo fcti es · Si posset tibi
vnde bona qbz plena e dom9 tua · q hre optasti / q
pdere timuisti · no ne clamaret · sic tu nos bona vis
hre / sic et nos volum9 bonu hre dnm · Tanta vo
ce impellat cont te dnm tuu · Ecce tanta bona dedi
sti hnc / z ipe mal9 es · qd ei pdest qd hr · Cu eu q
oia dedit / no hr · hec aug9 / Per h9 uba predca qnda
lubrica a ptro vetoit aug9 i quoda smoe suo ·
Erat ac docens i synago eor / i loco eoi ubi queiebat
iudei · et i sabbis i quibz hoies debebat intede dino
cultu et ad audiedu ubu dei ut ibi pdcam silitu
dine ppones / ea ad synagoga ptine idicaret · et
q synagoga ifructuose arbori cpar9 / arbois ei sue
csio signabat synagoge euasione q ad qsdam
repbos et dampnados / Si mlieris de q sequit erat
ad ecce exaltacoem / z cuiuslibz fidelis aie erecoe
siue ad fide et gram / siue ad glam · In amb9
cpu clemes dns q pius iudex / ai aut inspect / aut
vindicat · i synagoge typo arboem euadi iubet ·
i typo ecce femina saluat / Tuc g mliem qnda
que hebat spm ifirmitatis · i ifirmitate a spu malig9
iflicta z causata · q erat a sathana · p viij an9
vinclo ifirmitat alligata et mod brutor icliata
ita nec posset sursu respice ad celu · ad qd facta erat ·
q trena sapiens z isima requirens celestia z supio
ra no dum sciebat · cuca videre vocauit ad se z
sanauit · et cu manus ei iponeret cfesti erecta est
et glificabat deu p bnficiis acceptis · solu ei glo
riam z deus de opibz suis · tota no utilitate cedit
nob · In hoc ondit dns sua humilitate / q ifirmos
no dedignabat tange qntucuq deforme / ul ifue
hrent ifirmitate / Licz aut ista iclinacio mlieris
itelligat de iclinacoe ifirmitat qua diabo
lo vexante sustinebat · tn accipim9 ea moralr
sic q verna ois mlr sic hret voltu z oculos ad
tuum demissos / q i peccatu hoiem no respicat ·
q aspcus ei9 valde e pciosus · Hic erudim
ne vita nra sit trreis iplicata / sicut mlier tre
erat iclinata · q ut dic aug9 / quato mgis q sq
trenis occupacoibz iplicat / tanto mgis a su
gditois visione ipedit · Ille quippe ho curuus
e qui iclinatus p culpa / sursu respice no potest
p iustitiam · qui trenis uoluptatibz deditus / sola
trena z transitoria cogitat et diligit / ad celestia
gtepladu mentis oculos no erigit / et etne feli
citatis diuicias no requirit · Huc aut si dnus p
gram tangat / et sue mie manu sup eu po
nat / statim p iustificacoem erigit / et trenoru
oblitus celestia gteplat / In grgo9 · Ois e
pccator trena cogitans et celestia no requires
/ sursu respice no valz · quia du desideria isfi
ma sequit a mentis sue rectitudie curuat · Et
semp videt / qd sine intermissoe cogitat q
ad celeste desideriu no assurgit / q mlier iclina
nata / sursu respice nequaqua pt / q iferiora ccon
culpa / obligat mete · ut nequaqua surge posset
ad rectitudine / Conat et labit · q ubi diu spote
pstitit / ibi z nl noluerit coacta cadit / Sig
na bona pric celestis agnouim9 · displicebat
nob q curui sim9 · Ponat an oculos mliera
curua et arbor ifructuosa · In z aug9 · Ergo
sterilis e agat pniam / et faciat fcm dign9
penitecie · Qui curuus e ut trra iaceat / cu ica
licitate lectu erigat · Si psepm no pt ino
rit deu · h9 aug9 · Et mito se erige debz homo
ht ei facie ad celu erecta / ut plus itedit cele
stibz et etnis / q istis tpralibz et caducis · Vn
aug9 · Erecta i celu corpis for admonet que
sursu sut sape · Voluas dns pstitus i faie sin
pastu qretes d trra · te i duos pedes erexit tua
facie sursu attede uoluit · No discordi cor tuu a
facie tua / ut heas facie sursu / z cor deorsu · Vn
basili9 · Bestie trrestres sut z ad trra iclinat
s celestis arbor ho · Et tn figura corpalis plus
mato9 tn a dignitate aie differt / Quadrupedu
figura qual e / capite ul corpe ad trra respiat
sup ventre vadit / et qdq uoluptuosu e corp
pore psequit · Tuu caput ad celu erectu e oc
tu superiora gteplant / ut si qn tu passioibz car
nis corporis gunaabis ventri suies / z bzq que
sub ventre sut · cparatus es bestiis isipientibz · z ton
sapientibz z assilatus es eis · Alia sollicitudo tibi
e digna · q supius sut qrere ubi xps e sup

ꝺestria ee metere ut fortis es ita dispone tu ipi⁹
vita. Urbanitate hes in celis. Verum tua prima que
supius e iꝛlm. Vn iꝛ b. Curuitas aie e quere
i sepe q̄ sup tram sut. Turpe e i huano corpe
qꝺ e recte forme beluina mete gere. Et itez
corpis statura dedit deus hoi rectam/ forsan ut ista
corporea exterious vilioris q̄ recitudo figmenta
hoiem interiore illu qui ad ymaginez dei factus est
spualis sue spua de rectitudis admonet. et decore
limi deformitas arguet aim. Quid ei indecent⁹
q̄ curuu recto corpe gere aim. Puersa res e
feda/ luteu vas/ qꝺ e corpus de terra/ oculos sursu
hre celos libere respice/ celorumq; luminaribus
oblatare aspectus. spuale vero celestemq; aiam
suos ergo oculos. i itnos sensus atq; affectus the
i tram deorsu. et que debuit nutrire i celis here
luto qi vna de subiis aplexari q̄ strora. h b. Jn
et boeci⁹. Cum recto celu vultu petis exerisq;
fronte. In sublime feras aim q̄ ne grauata pes
sum. Inferior sidat mens corpe celsius leuato
Et ouidi⁹. Pronaq; cu spectent aialia cetera tra.
Os hoi sublime dedit celumq; vide. Jussit i ere
ctos ad sydera tolle vultus. Per hanc mliere
curua signat pctor aia i mes auara. mlier
q̄ ppt absencia caritatis frigida. inclinata q̄ logo
tpe dyabolo parente sic ad terrenorum amorem
terrenorum e inclinata q̄ ppt longa psuetudinez aspice
no pt supna tanq; celi oblita. Jres ei fuīnt ma
nasses. i oblimo et effraym. i frugifer. i ihus spi
ritu ifirmitatis. q̄ ad spualia infirma. xviij. anis.
q̄ valde diutina. fm ei iob. cu cetera vicia hoie
senescete senescat. sola auaricia iuuenescat. Hanc
ihs ca tangit i sabbo/ qn ei⁹ inspiracoe quiescat
a pcto et sic erigit sursu p celestium appetitu
In sanacoe at mlieris/ fecit dns quinq; vid' in
seicordit/ vocauit sanauit tetigit i erexit. Sic
dns aiam pctricem pfecte curaturus/ pᵒ videt
ea p pietate/ scdo vocat ea p i tna inspiracoez
tcio sanat p pcti remissione qrto tangit p sa
tisfactois dolorem. qnto erigit ad supna per
amois feruore. Archisynagogum no de
quo stati subdit. ypocrita qui se sup alios ex
tollit signat qui de hiis murmurat qn male iudicant
i increpat. ppt qꝺ merito arguit d iminue tali. q̄
cura maior cura huana nam q̄ cura aialia bruta
debet adhiberi. Vn sequit. Rndens aut archysi
nagogus. i pnceps synagoge q̄ ex inuidia macebat
gesta xpi decolorde. et indignans de hoc fco qi ex
legis le zelo. dicebat turbe q̄ no uenirent para
i die sabbi/ s; sex alijs dieb; i quib; licz opari q̄
indirecte arguens dnm turbe dicebat q̄ eu psonali
et directe argue no audebat. Et vidit illi dns vo
cans eos ypocritas/ q̄ bn licebat mliere ipaz solue
ab illo vinclo infirmitatis die sabbi. q̄ et ipi bouem
aut asinu suu soluut a presepio et ducut adaquare
Ubi amb. Cd dulcis parabola fual aut. Viculu vi
culo opat et in similacoibus iudeorum arcu ipsorum dedar
guit. Jta cu ipi aialib; sabbo soluut vincla. re
prehndut dnm qui hoies a pccorum vinclo libauit
Demq; et deus ab opib; mudi requieuit/ s; non
ab opib; scis. aut sempiterna et iugis operacio est
Sicut fili⁹ ait. Pat me⁹ usq; m' opat et ego
opor vt ad similitudinem dei secularia opa mua no
religiosa cessaret. h ab. Archysinagogus
q̄ male lege intelligebat. q̄ pietatis i misco
pera i sabbo fieri nolebat. Quo ei no filiale et
liberale/ s; seruile et noxiu opus sabbo phibe
bat presignatus temp⁹ quo mia scularia opera
non religiosa et laudabilia deu cessabunt. In si
gnu eciam hui⁹ rei dns sabbo curabat. Vnde
curaco et miraclorum operaco/ que ordinat ad dei
gloriam i videcet deuocoem excitanda poterat
fieri i die sabbi. et quemen⁹ i illa die q̄ i alijs
eo q̄ dies illa erat ordinata diuino cultui
et ad deuocoem pphi. Et ipi op⁹ caritatis i
sanacoem hois no verentur ppone opi cupidi
tatis. i cure pecoris. Ideo bn eos ypocritas
i similatores vocat. q̄ cu ingri plebium videri
appetut hoiem bestie ppomut. Vn criso. Jn
dicat ypocritam pncipe synagoge. q̄ faciem
hebat legis cultoris. mens vo ei⁹ erat vsura
i inuidi. No ei turbat ppt sabbim q̄ violat.
s; ppt xpm q̄ glificat. h criso⁹. Sile hodie
mlti no solu sclares/ s; i religiosi st tales.
magis de pecore q̄ de hoie curantes. Vn
b. Cadit asina i e qui subleuet perit

aīa et nō ē qui curet. Ergo qui pponit cu
ram equi vel cuiuscumq; pecoris sui vel ī corp9
sibenat9 sumptus faciendo et laborando / vt li
beret a morbo / vel alijs piculis / q̄t p aīa
xpiani vt sanet et libet a dyaboli laqueis /
cū eam multo magis teneat diligere q̄ corp9 ipi9
quanto ipa excellentior ē et magis fuat pciosa. Et sciend9 q; quidā
dr̄ sabba sāctos ħ istud ut eplr accipi pmo
gnalr / ut cessem9 a vicijs et pctīs. scdo spalr
vt cessem9 ab opib9 corpalib9 que ipediunt
vacacōem ad deū et ei9 cultū. vt sunt opa me
chanica agricultura ac mercaciū placitaciū et
hmōi. tercio specialissīe / ut ē ī viris contemplatiuis
qui ab oīb9 mundanis se sepant / et tolr deo va
cent. pma vacaco ē necia / scdā debita. tcīa pfca

Et cū hec diceret. erubescebat oēs adūsarij
eius confusi sua racionabili respōe. q2 vitia apte
nō poterāt contradicere. Et oīs ppls. s. simplices
et humiles gaudebat ī factis et dictis suis gloriosis /
tanq; amatores virtutis. In ipa die accesserūt
quidā phiseoꝝ dicentes illi. s. ihu. quidā forte bo
no zelo. s. ut sibi consuleret quidā malo. s. vt p
barent si timore mortis a doctrina cessaret / Exi
et uade hic. s. ad locū ī quo herodes ptem nō h̄t.
Et ostendens se talib9 nō terreri nec a bonis opibus
ipediri. ait illis Ite dicite vulpi illi. s. herodi
P vulpe intellr malus pnceps. Vulpis ē eni
aīal dolosū rapax / tortuose incedens ī fecūdū
sic pnceps malus / qlis erat iste herodes ē dolo
sus p machinacōem mali. rapax circa aliena.
tortuose incedens puersitate iudicij / fecūdus p ifamiā
cū nōis sui. Ipm ī mat xpm occide in se et
in suis mēbris cōmuni ī ipo ē. Vn̄ b9. Pater quoniā
nocat ī qua ptus / qm̄ caput ipiū subiectos
q̄sq; sue conformz ipietati. Misera plane ciuitas
ī qua regnat herodes qm̄ herodiane pnceps est
malicie. herodiana vero malicia fuit nascentem
velle extinguere religionē. Si quis g° religi
onis vel sanctitatis ortū / vel pfectū vel consumacōem
ipedit vel psequit / tal' cū herode xpm psequit
h° b9. Dicite ī qua vulpi illi. Ecce eicio demonia
et nō pnt resistere / cū tn̄ sint maioris potencie q̄
herodes. et ideo nō hēo timē eū. et sanitates. s.

ī corpe et ī aīa pficio hodie et cras. i. paucis
dieb9 usq; ad tēpus passionis mee. et tcīa die
consumor p morte. Qui dicat. herodes nō poterit
me ipedire / q̄n facā q̄d intendo. Tangit at
intencōez in trib9 / q̄t trib9 dietis. pma consistit
ī demonū expulsione / scdā in infirmatū curacōe
tcīa ī officij sui p actus passibilū consumacōe.
tūc eni consumata sunt oīa de ipo ī lege et pphis
dcā. Vn̄ dixit. Consumatū ē. Et nōnd9 q;
adūbia. hodie et cras singlāri redeāt sine
ubis. vt sit sensus hodie eicio demonia et cras
pficio sanitates. Pmo eī ē demonū eiecco / post
sanitatis collacio. tcīo sanitatis collate consumacio
Mystice pma dieta fuit hostis expulsio
scdā nature vulnrate pfca sanacio. tcīa homis
ad deū reconsiliacio. Moralr. pma dieta consistit
ī abiectione viciōꝝ. scdā ī collacōne virtutū
et exercicio moꝝ. tcīa ī adepcōne pmiōꝝ. Vn̄
osee. Viuificabit nos p9 duos dies et in
die tcīa suscitabit nos. s. ad glificandū. Vel
isti tres dies signāt tres ptes pnie / contricio
cū dolore / confessio cū pudore / satisfactio cū la
bore. Et subiungit de loco passionis vbi con
mabit p mortē dicens / Verūt oportz me hodie
faciali necia / p̄ pris et mea volūtate hodie
cras et sequēti cras. i. paucis dieb9 / ambulare. s.
ad locū passionis. q2 nō capit. i. nō quenit abso
lute h9 intelligendo / nō consueuit. nō capit ī quā
pphām. s. me pre. i. occidi extra ihrlm. Vbi pphe
mei sunt occisi. ibi ego caput pphāꝝ de q̄ oēs
pphe scripserūt debeo imolari. ubi. s. nō dicat
herodes s; pylatus. Exquo patz q2 mors mea
nō ē ī ptate ei9 / sic nec hora / nec tēp9. Quasi
dicet. Vn̄ scio quādo debeo mori / s; ipe nō
bn̄ scio locū passionis mee / s; ipe nō
et hodie pdicatores et plati ac fideles ceteri
a doctrina et confessione virtutis timore pi
cipū et maloꝝ homiū nō cessarēt s; xpistū
imitādo virtute cordi hoib9 aperirēt audac'
et defenderēt. Oracio

Dne ihu xpe da m̄ fructu bonoꝝ opū
confiteri facere / et ī eis usq; ī finē psevera
re si fiat mucto mear sucedi et ugnon

mitti. Da mihi Deus meus ut non sim deorsum inclinatus per culpam sed sursum respiciam per iustitiam; nec amentis rectitudine curvatus terrena et transitoria cogitem et diligam, sed ad celestia contemplanda mentis oculos erigam et eterne felicitatis divicias requiram. O domine unde me per pietatem. Voca me per internam inspirationem, sana per peccati remissionem, tange per satisfactionis dolorem, erige ad superna per amoris fervorem. Amen.

De ydropico et exhortatione ad humilitatem et misericordiam

Deinde ibat Jesus per civitates et castella docens et discessit predicans non personas accipiens. Et factum est ut intraret domum cuiusdam principis phariseorum sabbato manducare panem necessitatis, non delicias, non fercula voluptatis. Hoc est panis vite nostre exclusis superfluis designatur. Plus quippe erat grata nec receptori onerosa. Supponendum est quod invitatus ab eo fuerat, quia dominus non venit ad convivium phariseorum nisi rogatus, quia invitabat eum non ex devotione sed maliciose. Ad publicanorum autem convivium accessit et non rogatus. Pharisei enim se iustos et sanos reputabant, nec medico egere; sed publicani se peccatores et infirmos confitebantur et medico indigere. Ideoque istos ut illuminet properat, illos autem rogatus, ut se humiliet expectat. Et ipsi observabant eum insidiando, ut vel ex verbis que audiret vel ex factis que videret unde eum reprehendere et accusare potuissent. Magna malicia eorum qui eum pascebant et sibi insidias parabant; cum eo comedebant et ipsum mordere volebant. Et ecce homo quidam ydropicus erat ante illum sperans de infirmitate remedium. Et respondens Jesus non ad verba, quia sibi questio non proponebatur, sed ad cogitationes phariseorum et legisperitorum qui cogitabant curationem in sabbato esse illicitam, in quo dei sapientiam se habere monstrabat, quia corda hominum intellexit, dixit ad eos: Si licet sabbato curare? Hic interrogat ut ex dictis propriis eos confutet. At illi tacuerunt. Ubi Beda: Et merito interrogati tacent, quia contra se dici quicquid dixerint vident. Nam si licet sabbato curare, quare salvatorem an curet observant. Si non licet, quare ipsi sabbato pecora curant. Tacebant etiam quia nesciebant quid dicere debuissent. Iste ydropicus non petebat sanitatem, quia infirmitas pro eo loquebatur, vel propter iudeorum presentiam non audebat in sabbato petere curationem. Ipse vero apprehensum eum sanavit tangendo ac dimisit libere sine precio, quia per compositionem manus ipsum curavit, et per sacram manum retore. Tetigit eum non tamen necessitate sed humilitate et ut divinitate ostenderet in carne eum sanavit. Ubi Cyrillus: Neglectis quoque iudeorum insidiis liberat a morbo ydropicum qui metu phariseorum remedia non postulabat propter sabbatum, sed solum astabat ut ex aspectu inspectus eum sanaret; quod dominus agnoscens, non postulabat ab eo si vellet sanus fieri, sed protinus eum salvavit. Et respondens cogitationibus eorum quibus murmurando cogitabant factum illud esse illicitum, ostendit illud esse licitum per exemplum animalis bruti, cuius periculo licitum erat etiam secundum ipsos succurrere in sabbato. Si enim licet tunc subvenire pecori, quod est opus cupiditatis, multo magis licet subvenire homini, propter quem omnia facta sunt animalia bruta, et qui factus est ad ymaginem dei, quod est opus caritatis. Unde Beda: Competenter quoque exemplo solvit questionem, ut ostendat eos violare sabbatum in opere cupiditatis, qui eum violare arguunt in opere caritatis. Hiis phariseis similes sunt hodie multi prelati qui plus solliciti sunt pro salute bestiarum quam hominum eis commissorum. Si pereat vel deficiat bestia, statim remedia querunt; si frater vel subditus pereat animo, et in multis habent de parvis magnam curam, de magnis parvam vel nullam. Mirum autem erat quod de curationibus eum in sabbato arguebant, cum in tradicionibus suis determinatum grande opus inter septuaginta a quibus est vacandum in sabbato, inter que non est curatio, maxime que solo fit verbo, sicut dominus sepe legitur curasse. Sepe dominus in sabbato docebat et curabat, sive ut plures qui ad sabbatum conveniebant lucrifaceret, sive ut in sabbato celestis quietis omnes infirmitates curandas esse ostenderet, sive ut iudicium a cetero ceremoniis propter salutem animarum nos subtrahendos esse doceret. Et ideo ad manducandum sabbato cum quodam principe intravit, non propter cibum sed propter animarum lucrum, ubi et ydropicum istum in corpore et mente curavit. Et non poterant ad hec respondere illi, tacentes victi et confusi racione evidenti. Mystice princeps iste fuit Moyses, domus eius synagoga. Hanc intrat Christus cum venit in mundum manducare panem, id est delectari in penitentia iudeorum. Unde Apocalypsis: Si quis audierit vocem meam, scilicet in predicatione, et aperuerit mihi, scilicet in contritione, intrabo ad eum, scilicet in oris confessione, et cenabo cum eo et ipse mecum, scilicet delectando, scilicet in operum satisfactione. Iste autem per simili